

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU NIERUCHOMEGO

3. Miejscowość

1. Nazwa

układ ruralistyczny

2. Czas powstania

-

TURZA WIELKA

8. Fotografia z opisem wskazującym orientację albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

4. Adres

Turza Wielka
13-214 Uzdrawo

5. Przynależność administracyjna

województwo:
warmińsko-mazurskie

powiat:
działdowski

gmina:
Działdowo

6. Formy ochrony
**Ustawa z d. 23.07.2003 o
ochronie zabytków i opiece
nad zabytkami (art. 7)**

- wpis do rejestru zabytków:

.....
- ustalenia ochrony w MPZP
Gminy Działdowo - Uchwała nr
V/27/03 Rady Gminy Działdowo
z d. 21.02.2003

**Ustawa z d. 07.07.1994 Prawo
budowlane (art. 39. ust. 3)**

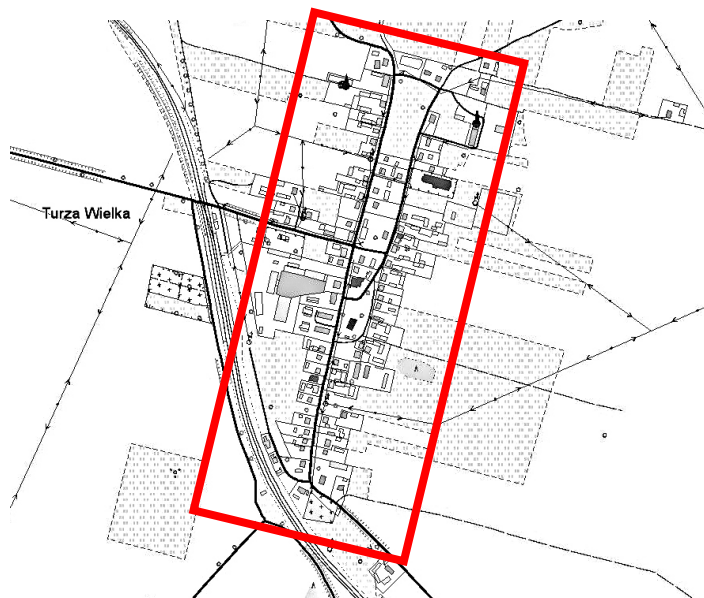
- Gminna Ewidencja Zabytków

7. Opracowanie karty adresowej

autor: Anna Majewska

data: listopad 2012r.

podpis:

9. Fotografia dodatkowa

10. Opis architektoniczny

Wieś o układzie owalnicy przechodzącej w ulicówkę, z czytelną historyczną parcelacją oraz fragmentami brukowanych traktów. Zabudowa zagrodowa w centrum i po obwodzie. Szpaler drzew przydrożnych głównej ulicy przebiegającej przez wieś. Drzewostan w przewadze lipowy. W południowej części owalnicy budynek szkolny z sąsiadujący lipowym starodrzewem. Wysokie walory zabytkowe - w szczególności układu przestrzennego i walorów architektonicznych poszczególnych budynków jako zespołu ruralistycznego.

11. Stan zachowania

Układ przestrzenny czytelny, stan zachowania poszczególnych elementów założenia różnorodny: od stanu dobrego po zły stan techniczny lub przekształcenia wyglądu na skutek stosowania współczesnych materiałów elewacyjnych i dekarских.

12. Historia miejscowości lub obiektu

Pierwsza wzmianka o Turzy Wielkiej (*Groß Tauersee*) pochodzi z 1408r. Mieszkał tu wówczas Otto Kikoł. W 1482r. Mikołaj otrzymał 4 włóki sołeckie celem założenia wsi czynszowej, a w 1486r. 2 włóki lemańskie na prawie chełmińskim otrzymał Stanisław. Ks. Albrecht Hohenzollern nadał dziedziczne sołectwo w Turzy Wielkiej rodzinie Zakrzewskich. Dobra należały później do rodziny Finków herbu Ziemia. W 1544r. Albrecht Fink odstąpił Turzę Wielką w drodze zamiany Fryderykowi von Oelsnitz (Oleśnickiemu), marszałkowi nadwornemu. Majątek istniał tutaj jeszcze w okresie międzywojennym, właścicielem był Aleksander Kamiński.

13. Uwagi

Ze względu na wartości historyczno-kulturowe oraz krajobrazowe obszar tej części wsi należy zachować w obecnym kształcie a nową zabudowę dostosować do istniejącej tkanki.